

OĞUZ KAĞAN DESTANI

Oğuz Kağan Kimdir?

- Türklerin ortak atası ve ilk cihan fatihi.
- Asya Hun İmparatoru Mete Han ile özdeşleştirilir.
- İdeal Türk hükümdarı tipini, devlet nizamını ve töreyi temsil eder.

Kutsal Doğum ve Olağanüstü Bebek

Destan, Oğuz'un annesi Ay Kağan'dan doğmasıyla başlar. Ancak bu normal bir doğum değildir.

Oğuz doğduğunda yüzü gök mavisi, ağzı ateş kırmızısı, gözleri ela, saçları ve kaşları kapkaradır.

Annesinden sütü sadece bir kez emer ve bir daha istemez. Dile gelir ve şöyle der: "Bana çiğ et, aş ve şarap verin." Beşikte yatmaz. 40 gün sonra büyür, yürür, ata biner ve avlanır.

Oğuz'un yaşadığı bölgede bir orman vardır. Ancak bu orman tekin değildir. İçinde "Kıyant" denilen gergedan benzeri korkunç bir canavar yaşamaktadır.

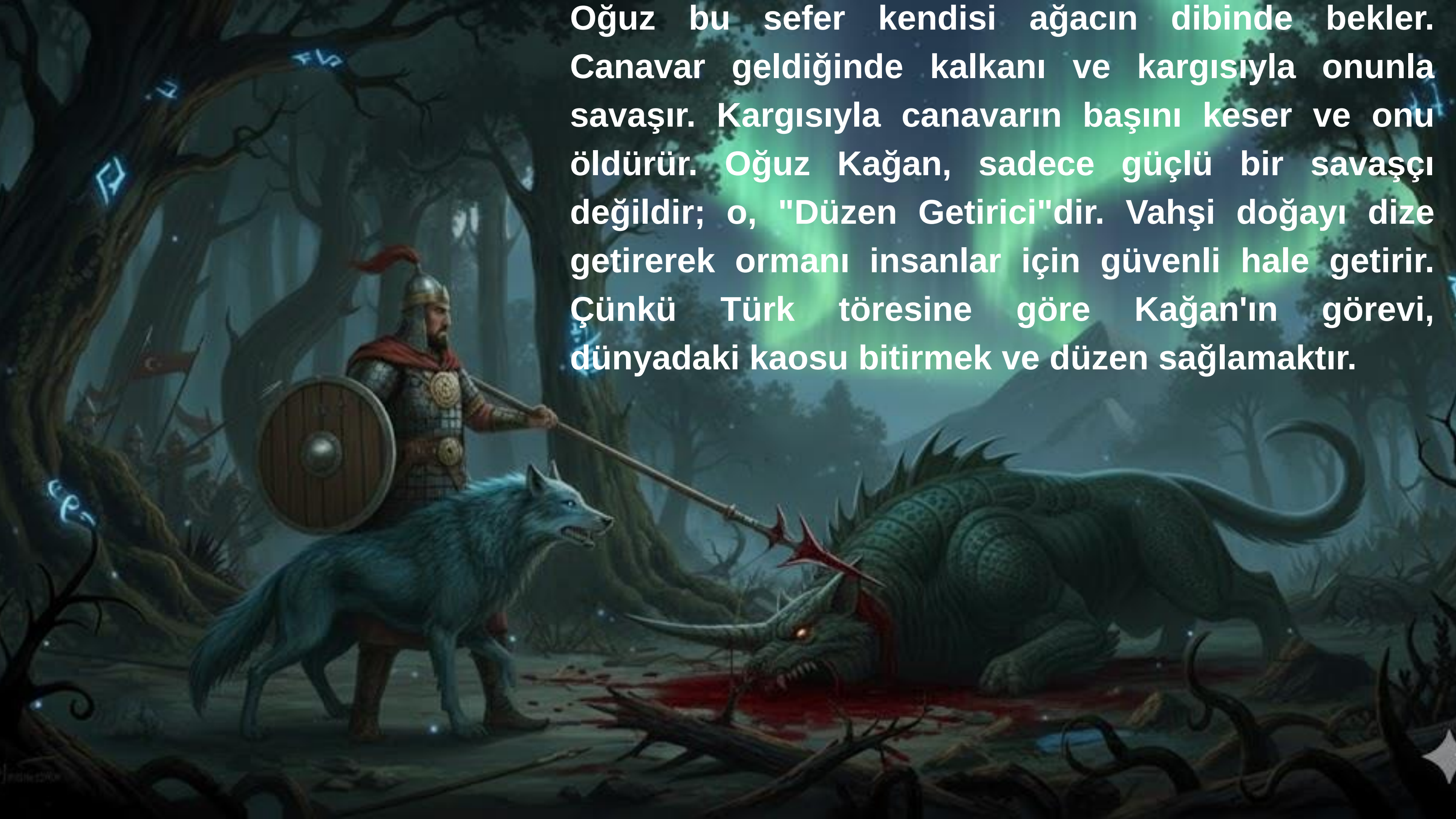

Oğuz Kağan Ormana gider ve bir geyik
avlayıp ağaca bağlar, gider. Ertesi gün gelir,
canavarın geyiği yediğini görür.

Bu sefer bir ayı avlar, onu ağaca bağlar.
Canavar onu da yer.

Oğuz bu sefer kendisi ağacın dibinde bekler. Canavar geldiğinde kalkanı ve kargısıyla onunla savaşıır. Kargısıyla canavarın başını keser ve onu öldürür. Oğuz Kağan, sadece güçlü bir savaşçı değildir; o, "Düzen Getirici"dir. Vahşi doğayı dize getirerek ormanı insanlar için güvenli hale getirir. Çünkü Türk töresine göre Kağan'ın görevi, dünyadaki kaosu bitirmek ve düzen sağlamaktır.

Oğuz Kağan, doğadaki vahşi kaosu dize getirip kendini bir kahraman olarak kanıtladıktan sonra, artık sadece yeryüzünün değil, gökyüzünün de kudretine layık hale gelir. İşte bu noktada karşısına hayatını ve Türk soyunu şekillendirecek o mucizevi eşler çıkar...

İlk Evlilik (Dini İmtihan): Babası onu amcasının kızıyla evlendirir. Ancak Oğuz, kızı Tanrı'ya iman etmediği için yanına yaklaştırmaz. Bu, destanın İslami veya tek Tanrılı inanca geçiş evresini yansıtan varyantlarında geçen önemli bir ayrılık noktasıdır.

İkinci Evlilik (Işık Motifi): Oğuz, karanlık çöken bir yerden gökten inen mavi bir ışıktan doğan olağanüstü güzellikteki bir kızla evlenir. Bu evlilikten Gün, Ay ve Yıldız adlı üç büyük oğlu doğar (Üç Ok boylarının sembolik ataları).

Üçüncü Evlilik (Ağaç Motifi): Ava çıktığı bir gün, göl ortasındaki bir adada, bir ağacın kovuğunda oturan başka bir kızla evlenir. Bu evlilikten de Gök, Dağ ve Deniz adlı üç küçük oğlu doğar.

Oğuz Kağan ordusunu toplayıp sefere çıkacağı zaman çadırına bir ışık iner ve içinden bir kurt çıkar. Kurt, Oğuz'a yol göstericilik yapar. Ordu durunca durur, yürüyünce yürür. Bu kurda gökbörü denir. Gökbörü Türk mitolojisinde "Göklerden gelen kutsal kurt" demektir. Oğuz'un kendi iradesiyle değil, Tanrı'nın isteğiyle dünyayı fethettiğini meşrulaştırır.

Fetihler bittikten sonra, Oğuz'un yaşlı ve bilge veziri Uluğ Türk bir rüya görür.

Rüyasında bir altın yay ve üç gümüş ok görür. Yay doğudan batıya uzanır, oklar kuzeye doğru uçar.

Yay, hükümdarlık ve güç sembolüdür. Gök kubbeyi temsil eder. Oğuz yayı parçalayıp Bozoklar'a (Gün, Ay, Yıldız - Işıktan doğan çocuklara) verir. Yani "Hükmetme yetkisi sizde" der.

Ok, elçilik ve tabi olma sembolüdür. Yere saplanır. Oğuz okları Üçoklar'a (Gök, Dağ, Deniz - Ağaçtan doğan çocuklara) verir.

Bu olay Türk devlet teşkilatının ve hiyerarşinin mitolojik temolidir.

BÜYÜK TOY VE 24 OĞUZ BOYUNUN KURULUŞU

Büyük Toy: Oğuz Kağan, yaşlandığında ve fetihleri tamamladığında devasa bir şölen verir ve şölende 900 at, 9000 koyun kestirir. Bu, Türk devlet geleneğindeki "Halkı doyurma" ve "Paylaşma" ilkesidir.

Şölen çadırına iki büyük direk diktirir.

Altın Direk: Bozoklar (Büyük oğullar: Gün, Ay, Yıldız) için.

Gümüş Direk: Üçoklar (Küçük oğullar: Gök, Dağ, Deniz) için.

Oğuz, ülkeyi 6 oğlu arasında paylaştırır. Her oğlunun 4 oğlu daha olur ve toplamda 24 Oğuz Boyu meydana gelir (Kayı, Kınık, Avşar, vb. buradan türemiştir).

Oğuz Kağan Destanı ve Türk Mitolojisi

Türk mitolojisindeki temel kültlerin (Işık, Ağaç, Kurt, Su) bir arada bulunduğu en kapsamlı metindir.

Oğuz'un çocuklarının isimleri (Gün, Ay, Yıldız / Gök, Dağ, Deniz), Türklerin evreni nasıl algıladığını ve kutsadığını gösterir.

Doğa ruhları, şekil değiştirme ve Gök Tanrı ile doğrudan iletişim motiflerini barındırır.

Dünyanın Hangi Bölgesine Gitsek Destanla İlişkilendiriliriz?

Eğer dünyanın bir bölgesini Oğuz Kağan Destanı ve dolayısıyla Oğuz Türkleri ile ilişkilendirmek isterseniz, bu bölgenin Orta Asya'dan batıya doğru uzanan geniş bir koridor üzerinde olması gerekir.

- Orta Asya Tarih ve Kültür Turları-İpek Yolu: Destanın köken coğrafyasını kapsayan, eski Türk kültürü ve tarihi üzerine yoğunlaşan geziler.
- Anadolu Selçuklu ve Beylikler Turları: Oğuz boylarının mirası olan Anadolu'daki devletlerin izlerini süren, bu nedenle destana değinilen tarih turları.
- Mitografi ve Şamanizm Temalı Turlar: Türk mitolojisine ve inanç sistemlerine özel olarak odaklanan kültürel geziler.

Harita 1: Destann Ana Vatanı – – Orta Asya ve Türkistan –

DESTANIN ANA VATANI

Bu harita, destanın kültürel ve coğrafi olarak doğduğu, Oğuzların ilk varlık gösterdiği ve destandaki temel mitolojik yerlerin bulunduğu bölgeyi gösterir. Bu, aynı zamanda Oğuz Kağan'ın dünyaya nizam verme mücadelesinin başlangıç noktasıdır.

- Ötüken: Eski Türklerin kutsal merkezi ve "Toprak Ana".
- Tanrıdağları: Türk mitolojisinde önemli bir yere sahip olan, Tanrı'ya yakın dağlar.
- Seyhun (Sır Derya) Irmağı Çevresi: Tarihi Oğuz Yabgu Devleti'nin kurulduğu ve Oğuz boylarının toplandığı merkez.
- Altay-Sayan Bölgesi: Proto-Türk dillerinin ve kültürlerinin doğduğu coğrafya.

Harita 2: Oğuz Kağan'ın Fetih Alınları - Fetih Alanları - Avrasya Koridoru

OĞUZ KAĞAN'IN FETİH ALANLARI - AVRASYA KORIDORU

Bu harita, destanın epik anlatımında Oğuz Kağan'ın "altın yay" ve "üç gümüş ok" sembolizmiyle fethettiği iddia edilen, batıya doğru uzanan geniş coğrafyayı gösterir. Bu, tarihsel Oğuz göçlerinin de izini taşır.

- Horasan ve Maverâünnehir: Oğuzların batıya doğru ilk büyük durakları.
- Anadolu (Türkiye): Destanın en kuvvetli kültürel mirasçılarının (Selçuklu ve Osmanlı) kurulduğu coğrafya.
- Azerbaycan ve Kafkasya: Oğuz boylarının yerleştiği ve Dede Korkut hikayelerinin şekillendiği önemli bölgeler.
- Orta Doğu ve Suriye: Destanın bazı versiyonlarında adı geçen, Oğuz Kağan'ın sefer düzenlediği güney bölgeler.

Beni dinlediğiniz için teşekkürler....